

Esztergomi Lapok.

SZERKESZTŐSÉG:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSES-féle HÁZ),

HOVA A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI RÉSZÉT
— ILLETO KÖZLEMÉNYEK KÜLDENDŐK. —

— KÉZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA. —

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre — — — — — 12 K. Fel évre — — — — — 6 K.
Negyed évre — — — — — 3 K. * EGYES SZÁM ÁRA 12 FILLER.

KIADÓHIVATAL:

(SZÉCHENYI-TÉR SZERENCSES-féle HÁZ)

HOVA AZ ELŐFIZETÉSI PÉNZEK KÜLDENDŐK.

HIRDETÉSEK

ÉS NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEK A KIADÓHIVATALBAN
VÉTELEK FEL.

A magyar állam symbolumai.

A legnagyobb lelki gyönyörűséggel olvassuk a nem állami elemi iskolák jogviszonyairól szóló 1907. évi XXVII. törvényeiknek 17. §-át, melyhez hasonló hiába keresünk a törvényhatóságok és községek rendezéséről szóló törvényekben.

Lapunkban nem egyszer emeltünk szót, hogy községeinkben a magyar nemzeti állam uralmát kifejezésre juttató jelvények használatát törvényileg vagy legalább is szabályrendeletileg kötelezővé kell tenni.

Most, midőn az 1907. évi XXVII. t.-c. 17. §. szövegére mutatunk, talán gondolkodába ejti a belügyi kormányzat intéző köreit. Példát adó mintaként iktatjuk ide szószerint az 1907. évi XXVII. t.-cikk 17. §-ának szövegét. E szakasz következő:

„17. §. Minden iskola és minden tanító tekintet nélkül az iskola jellegére és arra, hogy állami segínyt élvez-e vagy sem, a gyermekek lelkében a magyar hazához való ragaszkodás szellemét és a magyar nemzethez való tartozás tudatát, valamint a vallásérkölesős gondolkodást tartozik kifejleszteni és megerősíteni. Ennek a szempontnak az egész tanításban érvényesülnie kell; külső kifejezéseit minden iskolában, jellegkülömbösek nélkül, ugy a főbejárat fölött, mint megfelelő helyen a tantermekben Magyarország címere helyezendő el, a tantermekben a magyar történetből vett falitáblák alkalmazandók, nemzeti ünnepeken pedig az épületen a magyar nemzeti címeres zászló tűzendő ki. E jelvényeken kívül csak a törvényhatóság és a község címere és az iskola községi, illetőleg felekezeti jellegét a törvényesen megállapított kitételekkel megjelölő magyar nyelvű külső felirat és a tantermekben az illető hitfelekezet egyházi főpásztorainak arcképei, vallási jelvények, valláskegyeleti képek és az oktatáshoz szükséges tanszerek alkalmazása van megengedve, melyek azonban idegen történelmi vagy földrajzi vonatkozásokat nem tartalmazhatnak és csak hazai készítmények lehetnek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a tárgya terhére gondoskodik arról, hogy az összes iskolák a magyar címerrel és zászlóval, valamint az iskolafentartó hatóság meghallgatásával megállapítandó magyar történelmi képekkel elláttassanak. E történelmi képek a tantermekbe kellő módon elhelyezendőek és a tanító tartozik jelentőségüket a nyelv- és értelemgyakorlatok, továbbá a földrajz és történelem tanítása során a gyermekeknek megmagyarázni.

Ezen szakasz azon rendelkezéseinek végrehajtása, a melyek nem a tanító működési körébe esnek, az iskolaszékek feladata és érte első sorban az iskolaszék elnöke felelős. Ezen rendelkezéseknek szándékos elmulasztása kihágást képez, mely felett azok a közigazgatási hatóságok illetékesek bíraskodni, melyeket az 1891. évi XX. t.-cikk kijelölt. Az ilykép megállapított kihágás büntetése 500 K-ig terjedhető pénzbüntetés, mellyel a mulasztás elkövetője sújtandó. A befolyó pénzbüntetés az Országos Tanítói Nyugdíj- és Gyámalap céljaira fordítandó; egyéb tekintetben az 1879. évi XL. t.-cz. általános határozati irányadók.

Vajon kint a vidéken annyira megerősödöttnek hiszik-e a kormányzati körök a magyar nemzeti állam uralmát, hogy már nem szükség ezen uralom külső symbolumainak kultuszát hivatalból megkövetelni?

A ki a múlt század ötvenes-hatvanas éveiben már serdült korát élte, az jól emlékezhetik zissza arra, milyen mélyreható befolyást gyakorolt a Bach-korszaknak céltudatos uralma az alsó néposztályokra.

Megbocsáthatlan mulasztás volt mindazon külső eszközök utánzását elvetni, melyeket a „Bach-huszárok“ a vidéken alkalmazásba vettek az államhatalom uralmának érvényesítésére. Ha 1867-ben átvettük az egész osztrák pénzügyi jogot és szervezetet, s annak jó része még ma is érvényben áll, ép úgy követhettük volna azt az utat is, melyet e rendszer az állami uralom gyakorlásának külső symbolumai alkalmazásánál a közigazgatás minden fokozatán érvényre emelt.

Szive, lelke fáj az embernek, midőn látja azon közönyt, sőt sok helyütt a gunyos megvetést mellyel az állami hatalom és uralom külső jelvényeivel, szemben Magyarországon viselkedni merésznek. Csak jelen kell lenni némely vidéken oly napon, midőn állami ünnep van, s a vidéki helyhatósági szerveknél a legnagyobb közönyt, sőt a tüntető kicsinylést és megvetést lehet tapasztalni a magyar nemzet államhatalmi symbolumaival szemben.

Sőt nézzünk be a vármegyeházákba hivatalos állami ünnepeken, s ott is azt fogjuk látni, hogy a vármegyei tisztviselők zöme tüntetőleg marad távol a ünnepi hivatalos isteni tisztelettől.

Természetesen még fokozottabb mérvben

van ez így a községekben. A magyar állam hivatalos ünnepeiről sejtelmük sincsen a falusi lakosoknak.

De tovább megyünk. Tessék bárkinek kísérletet tenni: vajjon bármely magyarországi faluban lehet-e találni oly külső symbolumot, mely azt hirdeti, hogy a magyar államhatalom uralma alatt álló területen vagyunk. Főúri kastélyokat, családi címerekkel és családi színekre festett kapukat s kerítéseket találhat bőven az ember szerteszét: de a magyar állam és nemzet uralmának symbolumait ugyan hiába keresi.

Községházán, községi utjelző oszlopokon, vásártéri korlátokon, községi, vármegyei, sőt állami hidakon s azok tartozékain is alig lát az ember nemzeti színt. Azokat megfestették volt az alkotmány visszaállítása alkalmával nemzeti színekre, de az idő s a magyar indolencia miatt már nyomuk is rég elveszett.

A községházak üléstermeinek berendezésével nem törődik senki. Oly képeket aggatnak fel az ülésterem falaira, a milyent a véletlen esély hozott oda.

Hogy a községházak üléstermében a magyar államhatalom jelképeül ő Felségeik arcképe, az állam címere megvan-e, erre senki sem gondol. Az állami anyakönyvi intézmény behozatala óta van e tekintetben némi változás. Akkor az állami anyakönyvi hivatalokban ő Felsége arcképét s az állami címet beszerelték, de hogy most is megvannak, jótállami nem mernék. Ugyancsak az állami anyakönyvek rendszeresítése alkalmával tették kötelezővé, hogy az állami anyakönyvvezetők a házasságkötésnél nemzeti színű vállszalagot viseljenek. Sajnos, hogy ezen kezdetnek nem lett folytatása, sőt ezen kezdeményezést is csak gunyos kicsinylés kíséri a vidéki társadalom körében.

Még pedig még a a magyar nemzeti államhatalom symbolumainak kultusza nem érvényesül gyakorlatilag a magyar társadalomban, addig nem láthatjuk biztítva a magyar nemzet uralmát az ország egész területén.

A magyar államhatalom uralmát hirdető külső symbolumoknak kultuszát az 1907. évi XVII. t.-cikk 17. §-ához hasonló intézkedések útján kell a vidéki helyhatósági szerveze-

teken belül gyakorlatilag érvényre juttatni. És nem kell közönyösen nézni, hogy az állam ünnepeinek megtartása alkalmával esupa kanapé-viszályok miatt az állami hatóságok egyes szervei kényük és kedvük szerint vonuljanak felre az ünnepek elől.

Nagy ideje volna, hogy a belügyi kormányzat intéző körei kövessék a közoktatásiügyi kormányzat példáját s a helyhatósági szervezet összes fokozatain biztosítsák a magyar nemzeti államhatalom urrlmát hirdető külső symbolumoknak kultuszát.

Dr. Kiss Mihály.

Az iparosképzés.

— Az iptartörvény reformjához. —

Irta: K. G. dr.

A régi céhkorszakban az volt az általános felfogás, hogy „mester csak az lehet, aki valamit kitalál; segéd csak az, aki valamit tud; inas lehet mindenki.”

Jelenlegi iptartörvényünk csak ezt az utolsó tételt vette át, mert a tanoncfelvételt semmiféle előképzettséghez nem kötötte s így hűségesen ápolta azt a ferde, lealázó nézetet, hogy minden nebuló, aki másra egyáltalán nem való, iparostanonnak még mindig jó. Ellenben a céhkorszak előbbi két igen helyes tételét iptartörvényünk át nem vette, mert ha a szerződéses tanoncidő lejár, tekintet nélkül arra, hogy a tanonc ért-e a szakmához vagy nem, az iptartörvénynek kötelessége őt segéddé avatni. Későbbi miniszteri rendelet kötelezi ugyan a képzéshez kötött iparágak tanoncait az ipariskola látogatására, e látogatást azonban annyira betű szerinti értelemben vették, hogy a felszabadtáshoz nem kívántak mást, mint egyszerű bizonyítást annak, hogy a tanonc az ipariskola néhány előadásán tényleg jelen volt. Ha ez a bizonyítvány arról tanuskodik is, hogy a tanonc a szakmában teljesen járatlan, ez a felszabadtás akadályát nem képezheti.

Nem vette át iptartörvényünk a céhkorszak első helyes tételét, vagyis azt sem, hogy mester csak az lehet, aki valamit önállóan produkálni tud. Ellenkezőleg, a szabad ipar helytelen értelmezésével ezt a tételt oda módosította, hogy „mester lehet mindenki”. Ha a segédi minőségben eltöltött három esztendő lefolyását igazolja valaki, akár tud valamit, akár nem, a mesterek sorába lép. Sőt akárki, aki szerszámot soha nem is látott, mesterré lehet, ha műhelyében legalább három éven át dolgozó iparossegéddel üzemeltetve alkalmaz. És minthogy iptartörvényünk a tanonctartási jogot sem szabályozza, képzelhető, hogy az ilyen nem képesített iparos műhelyéből milyen gyakorlati szaktudással kerültek ki az iparostanoncok?

Ez a visszás állapot meg is termette szomorú gyümölcsét, melynek keserű ízét egyaránt éri gyáriparunk és kisiparunk. Elegendő számú szakképzett magyar munkás hiányában gyáriparunk kénytelen volt idegen, jobbára cseh, morva és német munkásokat importálni, akik azután — a magyar hazafias érzelmek teljesen hiányozván belőlük — nálunk is meghonosították a hazai iparviszonyokra egyáltalán nem alkalmazható nemzetközi szocializmus elveit. E munkájuk annyival könnyebb volt, mert iptartörvényünk a hazai munkásság intelligenciáját és szakképzettségét elhanyagolva, a nemzetközi ábrándok, a szaktudás hiánya folytán beállott anyagi nyomor miatt elégedetlen lelkekben nagy fogékonyságra találtak.

De megcsínylette iptartörvényünk eme ferdeségeit kisiparunk is. Kétségtelen, hogy a kisiparunk a gyáriparral való versenyképességére a leg-

hathatóbb eszköz az egyéni iparművészet. Az egyénenként változó ízléshez és kívánalmakhoz alkalmazkodni csak az egyéni iparművészet képes, a gyáripar, amely tömegesen termel, ezt a képességet mindig nélkülözi. A kisipar azonban ezt a fölényét kihasználni nem tudta, mert alapos szaktudása, iparművészeti képessége nem volt. Természetes, hogy a gyáriparnak a nagy tőkében rejlő túlsúlya a kisipart így hamarosan elnyomta a kisiparosokat gyári munkásokká tette, vagy — ami még rosszabb — más pályára kergette. A vidéken ma is sajnos tapasztalható tünet, hogy amint a kisiparos egy tenyérnyi földesekéhez vagy szőlőskertéhez szükséges tőkére tesz szert, menten leteszi a szerszámot és kertészkedni vagy gazdálkodni kezd.*

De legkárosabb következménye volt az iparosképzés elhanyagolásának az, hogy a magyar fogyasztó közönségnél kifejlődött az a veszedelmes köztudat, hogy a magyar ipar gyámoltalan és az ipari pálya nem biztos megélhetést nyújtó pályája. Az előbbi balvélemény Magyarországot az osztrák iparcikkek biztos fogyasztó piacává tette, az utóbbi pedig a némileg tehetségesebb ifjakat elriasztotta az ipari pályától.

Jelenlegi kormányunk felismerte ezt a veszedelmet és az iptartörvény novellája által amint azt az eddig közzétett részekből megítélhetjük, iparkodik is azt elhárítani. Az iparostanoncok felfogadását ahhoz köti, hogy a gyermek legalább a négy elemi iskolát elvégezte legyen. Kötelezővé teszi az ipari szakiskoláknak nemcsak látogatását, hanem a szükséges szakismeretek elsajátítását is, mert a szakiskola sikeres elvégzését a felszabadtás feltételévé teszi. Az iptartörvény a novella szerint további tanonckodásra utasítja a szakmában nem eléggé járatos tanoncot. A műhelyben foglalkozó segédek számához képest szabályozza a novella a tanonctartási jogot; ezzel gátat vet a tömeges tanonctermelelésnek, ami eddig mindig a szakismertek kellő elsajátításának rovására ment. Gondoskodik a novella a fiatal segédek és mesterek gyakorlati továbbképzéséről és megfelelőleg szabályozza a mesterjogot is.

(Vége köv.)

TÁRCA.

A virágok szereplése népdalainkban.

Irta és a Kereskedő Ifjak 16-iki estélyén felolvasta: RÓZSA VITÁL egyesületi elnök.

A magyar az európai népek között egyik legköltőibb lelkű, egyik legdalosabb természetű nép. Akár jól megy a dolga, akár rosszul, a dalhoz fordul; ebbe önti örömét, ebbe bánatát. És a kibén magyar szív, magyar lélek lakozik; a kinek van érdeke az emberi lélek legkülönbözőbb érzelmeiben megnyilatkozó varázs iránt: az a magyar népdal virágos mezején bizonyára örömmel időz; mert ott valóban jól érezheti magát.

Népdalaink egyszerűek, természetesekek, őszinték. Hangjuk sirva-vigadó; a bánat és öröm, a komolyság és tréfa, majd a derült humor gazdag változatosságban hullámanak bennük. Legtöbbször a szerelmi epedés, vagy a viszonzott szerelem boldogsága hangzik; ilyenek vannak legnagyobb számmal és ezek a legszebbek. Általában pedig az erkölcsi felfogás nemessége, az előadásnak könnyed bája, a természeti képeknek ragyogó képzelettel való alkalmazása, a képes kifejezés jellemzi népdalainkat.

A népdal-költő ugyanis — legyen az a népfő, vagy tanult egyén, — kedvelője lévén a szabad természetnek, mintegy hasonlóságot érez a maga belső világa és az őt környező külső világ jelenségei között. Azt hiszi, hogy az egész világ mind éri azt a kint, mely az ő keblében dul, mind éri azt az örömet, mely az ő szívet dobogtatja. Ugy tetszik, mintha az ég neki mosolyogna örök derűjével, vagy érette hullatná könnyeit a felhőkbe, mintha a magasba fölszálló madárka az

*) A hivatalosalkalmazásért ma már ezrével pályázik a szegény iparos. Szerk.

ő kedvéért dalolná panaszos vagy vig dalát, a patak az ő gyönyörűségére csörgedezne, a virág az ő számára illatoznék. Mindeme jelenségekben a saját érzelmeinek visszatükrözését látja. Így például az egyik népdalban a csalódott legény azt mondja magáról:

A merre én járok,
Még a fák is sírnak;
Gyenge ágaikról
A levelek hullnak.

A másikban a szomorú idő emlékezteti a szeretőt kedvesének elvesztésére:

Bús az idő, bús vagyok én magam is,
Valamennyi szép leány van, mind hamis.
Szeretete nem állandó,
Mint az idő változandó.

Ki nem ismerné Petőfi e dalát:

Hull a levél a virágról,
Elváltak én a babámtól.

Ebben a dalban:

A rózsafa hullatja a virágát,
Temetik a falu legszebb leányát;
Sír a harang, sír a dalos madárka,
Még a nap is gyászruhát vett magára;

a lehulló rózsaszirmok akaratlanul is a korai elmulás szomorú képét idézik föl lelkünkben; a második sorban már a fiatal leány haláláról van szó, aki úgy hullott le az élet virágról, mint a hervadó levél a rózsáról.

Az újabb dalok közül Pósa Lajosnak hangulatos dalát említem föl:

Egy csillag sem ragyog fönn az égen,
Ha nem szeretsz, mért nem mondtad régen?
Nem borulna most előttem
Egész világ gyászba,
Olyan nagyon, olyan mélyen
A szívem se fájna.

Itt a csillagtalan éjszaka leverő sötétsége olyan szépen összehangzik a reményében csalódott szeretőnek szomorú, összetört lelkével, a mint kétségbeesésének fekete fátyolán keresztül nézve, maga fölött az egész világot gyászba borulni látja.

De a népdalköltő talán semmiféle képet sem használ eszméinek, érzelmeinek kifejezésére, megérzékesítésére annyiszor oly szívesen és oly hatásosan, mint a közönségesnek látszó és mégis sokat mondó virágot. Mélyen érzi, mintegy érti azt a bűvös erőt, mely a virágok szóvalan ajkáról lemosolyog; azt a titkos bűbajt, a mely belőlük szívébe átömlik.

Milyen esodálatos színekkel rajzolja elénk kedvesét a boldog szerelmes ebben a dalban:

Rózsá vagy, rózsá vagy,
Még annál is szebb vagy;
Aranynál, ezüstnél
Sokkal ekesebb vagy:
Csillagoknak ragyogása,
Gyöngy két szemed ragyogása,
Piros orchád égő lángja,
Jaj szívemnek gyöngyvirága!

Vagy nézzük ezt a másikat:

Ékes viola nemzette,
A pünkösdi rózsá szülte,
Égi harmattal nevelte,
Ezt az egyet úgy kedvelte.

Ebben szeretőjét a virágok tündérének képzelettel, ki a nép kedves virágaitól: a violától és a pünkösdi rózsától születik, szépségét az égi harmat gondozza.

Ugyanilyen ragyogó színekkel eseteli kedves szépségét ez a dal is:

Nem anyától lettél,
Rózsafán termettél;
Piros pünkösdi napján,
Hajnában születél.
Orcaid rózsái
Ha közel volnának,
Égő szívem mellé
Tűzném bokrétnak.

Ezekben a dalokban, alig egy-két szóval annyi fény, annyi csillogás van összehalmozva, hogy szemünk a szinompán mereng: szinte látjuk a tavasz üde virágaiban a fésző rózsabimbó kellemeivel versenyző leányt, a kinek látása egy a megszeretésével.

A nép gyermekded képzelete emberi sajátságokkal ruhazza föl a virágokat; érzést, hangot, sőt beszélő képességet tulajdonít nekik. A népdalainkban szereplő virágok mind tudnak valamit mondani; csak meg kell hallgatni és meg kell érteni beszédüket. Beszélnek szerelemről, boldogságról, örömről, fájdalomról, virulásról, hervadásról, gyászról, halálról.

A virágoknak nincsen mindenkor különös, sajátos jelentésük: a népdal-költő nem képes mindig határozott lelki állapotot valamely virághoz hanem egy és ugyanazon virág majd ilyen, majd olyan, nem ritkán a legellentétebb érzelmeinek kifejezője. Szokottabb jelentései a következők: 1. Jelzi a szerető leányt vagy legényt; pl.

Szeretlek én egyetlen egy virágom!
Szeretlek, mint senkit e nagy világon.

2. Jelzi általában a szívet, mint az érzelmek székhelyét; pl.

Virágból van az én szívem,
Én legalább szentül hiszem.

3. Jelképe a szerelemnek, mint a hogy Petőfi éneklí:

A virágnak megtiltani nem lehet,
Hogy ne nyíljék, ha jön a szép kikelet;
Kikelet a lány, virág a szerelem,
Kikeletre virítani kénytelen.

4. Jelképe a szerető szív fájdalmának, a mellyel elhunyt kedvesének sírját ékesíti; pl.

Sírva járok a dabolci temetőn,
Ugy gyászolom az én igaz szeretőm;
Virágokkal megrakom a fejfáját,
Kérem reá a jó Isten áldását.

(Vége köv.)

Mi ujság?

Farsang.

Febr. 22-én A Dal- és Zenegyűlés Cabaret estélye a „Füredőben.”
„ 25-én A tisztikar színi estélye táncal a Füredőben.
„ 27-én A helyőrség hivatásos altisztjeinek hangversenyyel egybekötött táncestélye a „Magyar Király”-ban.
Március 2-án Cabaret előadás a Kaszinóban.

A csanádi püspök az izr. hitközségnek.

Az esztergomi izr. hitközség képviselőtestülete tudvalegőleg átiratban üdvözölte Dr. Csernoch Jánost csanádi püspökké történt kinevezetése alkalmából. A püspök megleghangu levélben köszöntö meg a hitközség üdvözlését. A kiválóan érdekes és az új püspök ismert liberális gondolkodásáról újabb tanubizonyoságot tevő levelet szőzora itt közöljük:

„Tekintetes izr. Hitközségnek Helyben. A szeretet nevében üdvözölt engem a Tekintetes Hitközség azon alkalomból, hogy Ő Felsege csekélységemet csanádi püspökké legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Minthogy a szeretet minden tevékenységünknek indító oka, már magában a kitüntető figyelemben, hogy engem üdvözölni szívesek voltak, látom annak a szeretetnek gyengéd megnyilatkozását a melyből magam sem szoktam kizárni senkit, sőt abba foglalom különösen azokat a kiknek hivatása a vallási érzelmeinek és kötelességeknek embertársainkban való ápolása. Hiszen a vallásunknak egyik alaptörvénye a szeretet, amely midőn legmagasabb fokában a minden szeretetnek kutforrását az Istent öleli fel, vele együtt felebarátai érzelmeinek melegítő sugarait különbség nélkül az ő legelső teremtményeire, az emberekre terjeszti ki. E felebarátai szeretetnek meleg sugarait érzem árdni felém kedves megemlékezésükből, a melyért midőn hálás szívből köszönetet mondok, egyuttal biztosíthatom a Tekintetes Hitközséget, hogy e szeretet ezental is egyik vezéresillaga lesz szerény működésümmek, mert tudom, hogy akkor hűséges tanítványa lesznek Mesteremnek a ki mondotta: „Szeresd felebarátodat mint tenmagadat.” Ki is őszinte nagyrabecsülésel vagyok Esztergomban, 1908. február 12-én. Csernoch János legk. kinev. csanádi püspök”

A Kaszinói Kabaré.

A Kaszinó műkedvelő gárdája nagyban készülődik a március 2-iki Kabaréra, mely mik az előjelekből látható méltó befejezője lesz az ideai mozgalmas farsangnak. A programot a fővárosi Fehér Kabaré műsora alapján állítják össze.

Elhalasztva.

A helyőrség tisztikarának vigalmi bizottsága felkért bennünket, hogy a tisztí mulatságokra meghívott közönséggel, a színiestély elhalasztását 22-éről 25-ére tudassuk.

A csanádi püspök betegsége.

Dr. Csernoch János csanádi püspök néhány napja influenzába esett és a szobát volt kénytelen őrizni, de most már minden bajon túl van.

Havasi Imre temetése.

F. hó 18-án d. e. 10 órakor helyezték örök nyugalomra Havasi Imrét. A temetést dr. Fehér Gyula praelátus kanonok celebrálta. A közbecsülésben állott elhunyt ügyvéd végtségességén társadalmunk minden rétege impozáns módon nyilvánította mélységes részvétét. Azon testületek és intézmények, melyeknek az elhunyt tagja volt, valamennyien képviselve voltak a temetésen. Az ügyvédi kar is testületi megjelenésével fejezte ki részvétét a szeretett kartárs iránt. A koporsót elborították az emlékezés virágai, melyekkel az elhunyt tisztelői rótták le a kegyelet adóját. Az engesztelő gyászmise tegnap d. e. tartott a belvárosi plébánia templomban.

Közygűlés.

Az Esztergomi Hajós-Egylet 1907/908. évi rendes közgyűlését f. hó 23-án d. u. 4 órakor tartja a Kaszinóban. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Művezető-titkári és pénztári jelentések. 2. A számvizsgálók jelentése és az igazgatóság felmentvénye. 3. Az 1908/909. évi költségvetés. 4. Az igazgatóság és bizottságok lemondása és újak választása. 5. Esetleges indítványok.

A kereskedő bál.

F. hó 16-án zajlott le a kereskedő ifjak önképző egyesületének farsangi estélye. A rendezőség fáradhatatlan buzgó tevékenysége és Rózsa Vitál elnök agilitása meghozta az egyesületnek a kívánt sikert. A „Füredő” nagytermet társadalmunk színe java töltötte meg. A tanmulatságot műsor vezette be. A program első száma a „hallhatatlan” Gedő Simonné című melodráma volt, melyet Eincinger Ferenc szavalt és Niedermann Bertike kísért zongorán. Dr. Szilárd Béláné száma a közönség legnagyobb sajnálatára elmaradt. Hoffmann Elnike nagy hatással és routinnal szavalt egy igen kedves monológot. Előadásán meglátszott mesterének Helez Gizikének a tanítása. Nemesszegi István ismert zenetudásával két hatásos hegedűszámmal illeszkedett be a műsorba Rózsa Vitál elnök a virágoknak a magyar népdalokbani szerepéről tartott igen figyelemreméltó előadást. A felolvasást lapunk más helyén egész terjedelmében közöljük. Befejezésül egy kis egy felvonásos vígjáték pergett le, melyben Nagy Pál, Nemesszegi Gizike, Reusz Ferenc, Szegedi Jolánka és Eincinger Ferenc szerepeltek. A műsor után kezdetét vette a tánc, mely vidám jókedvben a reggeli órákig tartott. A talp alá való Bangó Lajos kitűnő zenekara húzta mindenek nagy megelégedésére.

A mezőőrök és hegyőrök pufogásai.

Szüret ideje sines mégis előszedték a hegyőrök rozsdás revolvereiket és ugyancsak pufogtatnak az egyik kis esztergomi ujságban. Tulajdonképp bérharcba léptek, de csak vaktöltésekkel lövöldöznek. A fizetésük felemelése végett szálltak sikra, mikor ez f. év január 1-től anélkül is felemelve van, ezt azonban ők nem tudták. Szereztek volna előbb meggyőződést és fordultak volna igényeik jogos kielégítése végett kenyéradó gazdájukhoz, a polgármesterhez vagy tanáshoz, akkor nem ereszkedtek volna bele ebbe a szélmalomharcba. Egy haszna azonban mégis van a dolognak. A gazdák megjegyzik maguknak a mostani szereplésüket és sokszor a szemükre lobbanthatják még ha rászólnak úgy — szüret táján!

Védekezés az árvíz ellen.

A tavaszon várható áradások elleni védekezést már most készítik elő: A polgármester utasítása alapján a mérnök megvizsgálta az összes árvízgátakat, a rendőrkapitány pedig összeírta az árvízvédelemre szükséges eszközöket.

Uj primási felügyelő.

A Czobor Gyula halálával megüresedett felügyelői állás — mint értesülünk — ideiglenesen Váczy Ambrus haraszt pusztai intézővel töltetett be.

Az öngyilkosjelölt állapota.

Farkas Jenő, aki — mint ismeretes — a Korona szálloda kapuja alatt a múlt hó végén revolverrel mellbe lötte magát, most már túl van minden veszélyen. Az orvosoknak sikerült a belőtt golyó helyét pontosan megállapítani és azt műtéttel eltávolítani. A golyó az egyik lapockához volt nyomódva úgy, hogy teljesen összelapult állapotban vették ki az egy élet kioltására hivatott 7 milliméteres ólomot. A beteg állapota a műtét után feltétlenül javulni fog és ha csak valamely nem várt komplikáció be nem következik, rövidesen fel fog épülni.

Keresnek egy lélekkúfart.

Rendőrségünk most nagy munkában van. Még január 14-én este fél kilenc órakor történt, hogy megszökött az egyik szállóból a kiküldött rendőrök elől egy gyanús alak. — Bejelentették ugyanis a kapitányságon, hogy egy leánykereskedőnek látszó férfi bérelt szobát a fogadóban; de az ismeretlen ember valahogyan neszét vette, hogy figyelik s nyomtalanul eltűnt, amikor a rendőrök beállítottak. A vendégkönyvbe ezt írta be: Meszler Károly kaposvári illetőségű, lakatos. A vizsgálat azt állapította meg, hogy minden valószínűség szerint leányokat akart elvinni Esztergomból amint más vidéki városból is. A szállóban a következő tárgyakat hagyta hátra: Tizenhárom darab „határszéli uti igazolványt”, amelyek az állományomban készültek 1755/1904. szám alatt. Tizenöt darab „utlevél-úrlapot”, amelyek az egri érseki lybeum kö- és könyvnyomdájában készültek. Két darab, ugyanott készült, harmincefilleres bélyeggel ellátott kitéltetlen munkakönyvet. Egy darab poste restante levélborítékot, ezzel a jellegével: Loctus et trunco floborit. A levélen 18 filléri bélyeg van s a posta ilyen dátummal bélyegezte le: Budapest, 1907. dec. 17. Biztosra veszik, hogy az állítólagos Meszler veszedelmes bűnszövetkezet tagja. Beszél magyarul, franciául, németül. Középtermetű, halvány, hosszukás arcu, barna bajuszú, jómódorú férfi. Különös ismertetőjele, hogy jobblábára biczeg. Valószínű, hogy Budapesten rejtezik, de még nem tudtak ráakadni.

Halálozás.

Tihányi Sándor, ki a pármái herceg torontál-megyei uradalmában volt intéző, f. hó 13-án elhunyt. Lapunk olvasói között bizonyára több iskolatársa és ismerőse lesz, kiket az élte delén lévő férfit halálának híre meglep.

Az önkéntes úr.

Mint már megírtuk, a múlt héten egy Bulla Richárd nevű 22 éves suhanc jelentkezett a helybeli hadkiegészítőnél a közös hadseregbe leendő önkéntes felvétel céljából. Miután igazoló iratai nem voltak, a parancsnokság átküldötte őt a rendőrségre, hol megállapították, hogy az önkéntes jelöltet a selmecbányai rendőrség körözi. Az önkéntes urat tehát uniformis helyett rabruhába fogják bujdatni.

A szervezési szabályrendelet.

A városi szervezési szabályrendelet módosítására kiküldött bizottság szombatán 4 órakor plenáris ülést tart a polgármester elnöksége alatt. Az ülésen az albizottságok jelentései alapján most már végleg megfogják állapítani az új városi szervezési szabályrendeletnek a közgyűlés elé terjesztendő szövegét.

Soroznak.

Az esztergomi legények elejét nemsokára mérték alá állítják. A sorozást jelentő hirdetmény szerint április hó 4-én lesz a nagy nap, midőn hangosak lesznek az utcák, mert sok vigadva búsló legényke fogja énekelgetni, hogy „Zsindelyezik a kaszárnya tetejét...”

Januári statisztika.

Hányan haltak meg?

Az elmúlt hónapban meghalt városunkban 40, az esztergomi járásban 95, a párkányi járásban 91, összesen 226 ember. Ezen 226 egyénnek 15 százaléka tüdővész áldozata lett.

Mennyi adót fizetünk?

Egyenes adóban 78263 k., — hadmentességi díjban 1072 k., — bor- és húsfogyasztási adóban 12356 k. — Az egyenes adó tavalyi januári bevételhez képest 21083 k.-val emelkedett, míg a többi cím esztergomi adóját.

Hány bűneszelekményt követtek el?

Kihágást 98 esetben követtek el, lopás 17 eset, becsület sértés és rágalmasz 2, súlyos testi sértés 1, sikkasztás 2, betöréses lopás 2, ingó rongálása 2, egyéb az ember élete és testi épsége ellen elkövetett bűneszelekmény 3, összesen tehát 34 vétség és büntetett követtetett el a múlt hónapban.

Az ipartestület háza.

Régi vágya volt az ipartestületnek, hogy tagjai számára új otthonnal bírjon, mely nemcsak hivatalos összejövetelek, hanem baráti szórakozás helyül is szolgáljon. — Erre e célra megvették a szombaton délután tartott árverésen a Deszáth-féle házat 32100 koronáért. Az ipartestület házában nyer majd elhelyezést a kerületi munkásbiztosítópénztár is; az ipartestület jelenlegi helyére pedig, mint értesülünk, a keresztény szocialisták építőipari csoportja költözik, mely jelenleg a szigeti Knorr-féle telep mellett bír, szűkös lakással.

A tankerületi főigazgató jogai.

A középiskolákra felügyelő kir. tankerületi főigazgatók jogkörét a vallás és közoktatásügyi miniszter most tetemesen kibővítette. Ezideig magánvizsgálatok, felvételi, különböző, összevont magánvizsgálatok engedélyezéseért, ugyszintén kiegészítő érettségi és pótló érettségi vizsgálatokért a miniszterhez kellett folyamodni, ezután hasonló esetekben a tanker. főigazgató intézkedik.

Elveszett karikagyűrű.

A kereskedő ifjak 16-iki táncmulatságán valamely boldog halandó a tánc hevében elvesztette a — karika gyűrűjét. A gyűrűt Szatzlauer Gyula találta meg, a kinek jogos tulajdonosa kellő igazolás után azt át is veheti. De bárki is legyen az, siessen az átvétellel, nehogy a kis „Szaczi“, aki most az újján hordja, kénytelen legyen még hozzá asszonyt is keresni. A „sok“ mindenből, még a — szerencséből is megárt! . . .

Rendőri hírek.

A szódásüvegek hőbéra. Adorján József szabóinasnak különös passziója van. Valahol csak meglát egy szódás üveget azonnal leüti a fejét. — Adorján ebbeli passziójának következtében a nyár óta mintegy 50 ártatlan szódásüvegnek esett le a feje. Az 50 üveg közül vagy 20 darabnak Porgesz Béla Kóróna-káves volt a tulajdonosa. Porgesz azonban nem tűrte el egyikkedvűen üvegeinek lefeje-

zését, hanem följelentette az esetet a rendőrségnél. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy Adorján szokványos szódásüvegfejtővel és az elesent ölmokkupakokat jó áron értékesíti. A bíróság tegnap 5 napi fogházra ítélte a reményteljes esetet. — *Hűllen kocsis.* Neubauer János „Központi“ kávé kocsisa Beke Mihály többrendbeli ruhaneműt lopott a gazdájától. A rendőrség megindította az eljárást. — *Golyó van a fejében.* Tóth Ferenc helybeli bérkocsis Feri nevű fia Bpsten szerelmi bánatában a múlt hónapban föbe lötte magát. Az öngyilkos jelöltet kigyógyították sebéből és most haza jött a golyóval a fejében. Tóth Feri a golyó dacára igen jól érzi magát.

Adakozások.

Az esztergomi rendőrség 1908 év febr. 3-án tartott jótékony célú táncmulatsága alkalmából az „Esztergomi rendőri alkalmazottak nyugdíj pótló és segélyező alapja javára készpénz adományokkal a következők voltak szívesek hozzájárulni: Petrik Ignác 20 fill., Kopesky József 30 fill., Krausz Ignác 50 fill., Deutsh Gyula, Drobní Ferencné, Erdődy Mátyás, Burány Béla 60—60 fill., Eisler Bernát 1 kor., Dr. Rajner Lajos, Havas Vince, Simor Teréz, Buzás Istvan, Dvihal Gyula, Országh Kálmán, Fritsz György, Iványi Lajos, Sebők Katalin, Patkóczy Ferenc, Majtényi József, ifj. Radanovics József, Nelhübel Gusztáv, Kiffer János, Melezer Matild, Brutsy Jenő, Midler Gusztáv, Lavnyay Imre, Fodor József, Tóth Szalkay János, Szabó Mihály, Rosta Andor, Bischof Mihály, Politzer Armin, Holcer Salamon, Giezi János, Schönbeck Imre, Kumáner Ferenc, Kapus Mihály, Kubányi Sándor, Trekszler Sándor, Nagy Ambrus, Pesti János, N. N. ifj. Szenci István, Szakács János, Német József, Szenci Ferenc, Adorján János, Jakus János, Szabo István, Adorján József, Tölgyesy Ferenc, Dániel Endre, Popper Ede, Tauber Manó, Szántó Bálint, Bálint Sándor, Vítál István, Nedbalek Emil, Tóbiás Frigyes, Közszeghy Károly, Szabó Imre, Pogarasi Tamásy Béla, 2.40—2.40 fill. Haselmayer Sándor 2 kor., Schwarz Albert, Graeffel János, Vencell Antal, Maslaghy Ferenc, Blümmelhubel Ferenc, Vesinger Károly, dr. Csernoch János, Skoda János, Burány Ernő, Bleszl Ferenc, Szent Vince zárdá, Keményffy Kálmán, Brunner Ferenc, Mátéffy Viktor, Berger György, Marezy József, Számord Ignác, Leitgeb János, Kapus János, Beck János, Szimhard Károly, Nozdroviczky Miklós, Király Mór, Stankay Adám, Gerenday József, Uhlárik János, Kniesch Sándor, Oltósy Rezső, Burány József, Polusin Mátyás, Modróck János, Jung Imre, Rosenfeld Sándor, özv. Ambrózi Mihályné, Czibor István, Mayer István mézáros, Mayer Ferenc pósta altiszt, Luszitig Endre 3—3 kor., Dr. Fehér Gyula, Kitzinger József, Osváth Andor, Dr. Vándor Ödön, Kelemen János, Jalkóczy István, Kaán Károly, Iványi Géza, Gerstner Ignác, Oltósy Lajos, 4.80—4.80 fill. Sárkány Sándor 4 kor., Seyler Vilmos, Dr. Szilágyi Elemér, Gerendás Gyula, Kiffer József, Gyarmati Dénes, K. T. Dóczy Ferenc, Sargai János, Vidta Vilma, Jelinek Henrik, Mitter József, Brigán József, Sádli János, Németh Gábor 5—5 kor., Stark Adolf, lovag Mattyasovszky Lajos, drl Berényi Zoltán, dr. Perényi Kálmán, Tiefenthal Gyula, Úrge Lajos Károly, Dr. Gedeon Kálmán, Heischmann Ferencné, dr. Áldory Mór, Stempl I, dr. Berényi Gyula, Kalmár Izsó, Székely Testvérek, Fuchs Tamás, Farkas Amália, Umhöhl Lajos, 6—6 kor. Sz-nezi István, Komáromi Ferenc 7—7 kor. Csernohorsky Vilmos 9 kor., Neubauer János, Porgesz Béla 10—10 kor., Dr. Zvillinger Ferenc, Niedermann Pál, Havasi Imre, Berótei Márton Géza, Vimmer Imre, Porubszky József, Dr. Seyler Emil, Pelemann László, 20 koronát: Pleva Ferenc, 19 koronát: Láiszky János, 30 Meizler János. Különböző tárgyakat adományoztak: Brutsy Gyula, Vermes Ignác, Philip Konrad, Gerenday József, Balint Lajosné, Veszprémi, Dobos Gyula, Scheiber Rezső, Groszner Berta, Politzer Armin, Halmos Antal, Tóth Mihály aranyozó, Geréb Gyula, Dániel Endre, Valfisch Szidónia, Heischmann Ferenc, Schleiffer Lajos, Balog László Úrge Lajos Károly, Villy József, Metz Sándor, Korentsy Mihály, Jodlieska Rezső, Klein Gábor, Luszitig Endre, Közszeghy Károly, Unger Hugó, Jalkóczy István, Pifkó Ignác, Krizmanics János, Brukner Albert, Schvach Sándor, Steibach János, Pálmay József, Furmann Ede, Till Mihály, Szenci István, Berger Vilmos, Bors Kálmán, Schultheisz Adolf, Till József, Marosi József, Cserő Zsigmond,

Földi Félix, Király Mór, Mihályfy Jenő, Kömley Károly, Garay K. Giber Mihály, özv. Scheichl Józsefné, Pathy István, Köch Dániel, Vidder Jakab, Porgesz Béla, Csernohorsky Vilmos, Neumann Gyula, Schrank Béla, Bartal Sámuel, Szatzlauer János, Nelhübel Gusztáv, Füll Jenő, Szölgyemi József, Miedler Gusztáv, Leitgeb János, Csányi Gyula, Brukács János, Oltósy Lajos, özv. Oltósy Ferencné, Schaffer János, Brutsy János, Dvihal Gyula, Mindazok, kik nemes célunk előlérsében minket oly lelkesen támogatni sziveskedtek, fogadják ez utón is hálás köszönetünket. A rendőri alkalmazottak nevében Unger Hugó rendőrkapitány. Utólag még pénzbeli adományt küldtek: Hirschorn Nándor, Plaunka József, Kollár Károly, Rothnagel Ferenc, Hermann Zsigmond, és dr. Aldori Viktor 2 koronát, Frey Vilmos, a „Közbiztonság“ budapesti lapkiadóhivatala, Babszky Ferenc (IV. ker. lakós), és Hugycs József kertész 3 koronát, Kerschbaumayer Károly és dr. Major Ödön 4 koronát, Kaufmann Ferenc, Stern Márkus, Székely Henrik 5 koronát, Stark Ignác 6 koronát és Reusz Ferenc 10 koronát.

A fiatal leányok

ha testileg gyengék, vagy csak muló betegségben szenvednek is, már régóta bizalommal viseltetnek a

Scott-féle Emulsió

íránt, mert fejlődésükre jótékony hatással van ez az izletes, könnyen emészthető

legjobb erősítőszert.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módosított védjegyér — a halász — kérik figyelembe venni.

Serdülő leányoknak minden alkalommal ezt a bevált, kitűnő szert kellene használniok, a mikor gyengék, fáradtak és kedvetlenek.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

GERENDAY JÓZSEF.

31|1908. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

A Bpesti IV. ker. kir. járásbírósnak 1907 évi Sp. 1359/3 számú végzése következtében hivatalból képviselt Melezer Károly javára Buzik István ellen 40 kor. 80 fillér tőke s jár. erejéig 1908. évi jan. hó 3-án fogatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1684 kor. becsült következő ingóságok, u. m. butorok, fegyver, gramafon dísznök stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a muzslai kir. járásbírósnak 1907-ik évi V. 779/2 számú végzése folytán Muzsala községben alperes lakásán leendő megtartására 1908. évi március. hó 2-ik napjának d. u. 3 óráját határidőül kitézőm és ahhoz a venni szándékozókát ezennel oly megjegyzéssel hívom meg, az érintett ingóságok az 1881. LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Muzslán, 1908. február hó 15. napján.

Kiss Sándor, kir. bir. végrehajtó.

Eladó szikvizgyár.

Egy teljesen jó karban levő és alig használt szikviz-gyár szabad kézből eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.